

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3144/2018. (IV. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.III.10.487/2016/7. számú ítélete, valamint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Horváth Mária Margit, 1062 Budapest, Podmaniczky utca 85. III/10.) eljáró Villás Istvánné indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Alkotmányjogi panaszában a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.III.10.487/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [2] 1.1 Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint Budapest Főváros Kormányhivatala 2015. április 2. napján kelt, BPL-511/19343-7/2015. számú határozatával havi 52 035 Ft öregségi nyugdíjat állapított meg az indítványozó részére. Az elsőfokú határozatot az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2015. május 20. napján kelt, ONYF-055/1259-3/2015. számú határozatával helybenhagyta. A határozattal szemben az indítványozó keresetet nyújtott be a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon, ugyanis álláspontja szerint a nyugdíj kiszámítása során alkalmazott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése törvénysértő, törvényellenes, alaptörvény-ellenes és diszkriminatív, az ugyanis akként rendelkezik, hogy az arányosan elismert szolgálati idő alkalmazása esetén a naptári évi keresethez tartozó osztószámként azokat a napokat, melyekre az igénylőnek jövedelme volt, arányosítás nélkül kell figyelembe venni. Mindez az ő esetében konkrétan azt jelenti, hogy a jogszabály az osztószámot 3 év 261 nappal megnövelte, ekként kb. havi 8 000 Ft nyugdíjkiesést szenvedett el. Az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.M.608/2015/5. számú ítéletében megállapította, hogy a 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdésének alaptörvény-ellenességét nem mondta ki az Alkotmánybíróság, és az az eljáró bíróság szerint magasabb szintű jogszabályba sem ütközik. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy önmagában az, hogy az alkalmazott számítási mód kedvezőtlen az indítványozó számára, még nem jelenti azt, hogy a számítási módot tartalmazó jogszabály törvénybe ütközik, vagy alaptörvény-ellenes lenne.
- [3] 1.2 A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, valamint a kereseti kérelmének megfelelő, a nyugdíj összegének kiszámításánál a Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése figyelmen kívül hagyásával új ítélet meghozatalát. Az indítványozó ezen túlmenően arra is hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 213. §-át és 220. § (1) bekezdés d) pontját is sérti, tekintettel arra, hogy az indokolás a Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése törvényellenességét és alaptörvény-ellenességét nem vizsgálta, az elvonás jogcímét pedig nem indokolta. A Kúria ítéletében rögzítette, hogy az indítványozó sem vitatta, hogy a közigazgatási határozatok az azok meghozatalakor hatályos jogszabályoknak megfeleltek. A Kúria álláspontja szerint nem sérült a régi Pp. 213. § (1) bekezdése, hiszen az eljáró bíróság döntött az indítványozó kereseti kérelméről, amikor megállapította, hogy az alaptörvény-ellenességet az Alkotmánybíróság nem mondta ki, és azt sem lehetett megállapítani, hogy a Korm. rendelet magasabb szintű jogszabályba ütközött volna. Az indítványozó azon érveléssel kapcsolatosan, miszerint az ítélet indokolása hiányos, a Kúria megjegyezte, hogy önmagában

az a tény, hogy a bíróság nem fejtette ki részletesebben, hogy miért nem tartja alaptörvény-ellenesnek a Korm. rendelet 16. § (2) bekezdését, még nem jelent olyan eljárási jogszabályszegést, amely a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kellene, hogy eredményezze. A Kúria azt is megállapította, hogy az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét maga sem észlelte, azok alkalmazásának mellőzésére az eljárásban nem volt lehetőség. A Kúria azt is rögzítette, hogy az első fokon eljáró bíróság az indítványozó kereseti kérelmének minden eleméről rendelkezett, és ezt megfelelően megindokolta. Mindezen indokok alapján a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

- [4] 1.3 Az ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. §-ára alapítva, kérve a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése, valamint a Kúria mint felülvizsgáló bíróság Mfv.III.10.487/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése sérti az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdését, a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét, az N) cikk (1) és (2) bekezdését, valamint a T) cikk (3) bekezdését, ugyanis álláspontja szerint az ellentétes az 1997. évi LXXXI. törvény 39. § (1) bekezdésével. Az indítványozó ezen túlmenően megjelölte az I. cikk (3) bekezdését, XII. cikk (3) bekezdését, XIII. cikk (2) bekezdését, XV. cikk (2) és (4) bekezdését és 40. cikkét is mint amely alaptörvényi rendelkezéseket ugyancsak sért a Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXIV. cikk (1) bekezdését, mert a Kúria az eljárása során nem az indítványozó által kért régi Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontja, hanem a b) pont vizsgálatát végezte el, továbbá vagylagos kérelemnek tekintette a Korm. rendelet 16. § (2) bekezdésének törvényellenességét, illetőleg alaptörvény-ellenességét állító keresetet, miközben az álláspontja szerint egyszerre törvényellenes és alaptörvény-ellenes. A Kúria döntésével összefüggésben az indítványozó utalt továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelmére is, ugyanis a Kúria nem nevesítette eljárása során a nyugdíjelvonás jogcímét, amelyet ezért élethosszig tartó jogcím nélküli bírságnak kell tekinteni annak ellenére, hogy az indítványozó semmilyen törvényteleniséget nem követett el. Ezzel összefüggésben az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete sértette az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdését is.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőn túl érkezett, azonban az Alkotmánybíróság az indítványozó igazolási kérelmét elfogadta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, valamint az Alaptörvény sérlőni vélt rendelkezéseit is.
- [6] 2.1 Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. A 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése az alapügyben alkalmazott jogszabálynak minősül. Az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése, 40. cikke, N) cikk (1) és (2) bekezdése, továbbá T) cikk (3) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tekinthetőek az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezéseknek, ekként azokra alkotmányjogi panasz nem alapítható {a 15. cikk (4) bekezdésére: 3351/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [33], a 40. cikk és a T) cikk (3) bekezdésére: 3178/2015. (IX. 23.) AB végzés, Indokolás [20], az N) cikk (1) és (2) bekezdésére: 3139/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére is csak kivételesen, a visszaható hatály tilalma, illetőleg a kellő felkészülési idő követelménye sérelme esetén lehet alkotmányjogi panaszt alapítani {lásd például: 3133/2017. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [19]}, az indítványozó alkotmányjogi panaszában pedig nem ezen elemek vonatkozásában állította a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata értelmében az indítványozó által ugyancsak hivatkozott I. cikk (3) bekezdése nem tartalmaz olyan, az indítványozó számára biztosított jogot, amelyre alkotmányjogi panasz önállóan alapítható lenne {3259/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény XII. cikk (3) bekezdése, XIII. cikk (2) bekezdése, XV. cikk (2) és (4) bekezdése állított sérelmére vonatkozóan. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy

az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt követelményeit.

- [7] 2.2 Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXIV. cikk (1) bekezdését, továbbá a XXVIII. cikk (4) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését és a III. cikk (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése az állam kötelezettségét határozza meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, így közvetlenül ezen rendelkezés vonatkozásában nincs helye alkotmányjogi panasznak {legutóbb: 3082/2018. (III. 5.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, III. cikk (1) bekezdésének, illetőleg a XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelmére vonatkozóan alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő, ekként az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményeket.
- [8] Az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan előadott érveit az Alkotmánybíróság tartalma szerint bírálta el, és ekként azt, miután az indítványozó kifejezetten a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét állította, nem a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értékelte {legutóbb: 3039/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [33]}.
- [9] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [10] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az indokolási kötelezettség teljesítését az Alkotmánybíróság a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett terjedelme azt jelenti, hogy a bíróságnak az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal meg kell vizsgálnia, és ennek értékeléséről határozatában számot kell adnia {például: 3305/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [11] Az adott ügyben megállapítható, hogy az indítványozó álláspontjával szemben a Kúria nem kizárólag a régi Pp. 220. § (1) bekezdés b) pontja tekintetében vizsgálta felül a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét, hanem [a régi Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontjának nevesítése nélkül] érdemben megvizsgálta az indítványozó azon, a felülvizsgálati kérelemben kifejtett érveit is, miszerint a jogerős ítélet indokolása hiányos, kereseti kérelme felől nem döntött a bíróság, és egyértelműen indokát adta annak, hogy a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete az indítványozó által állított okból miért nem jogszabálysértő.
- [12] Mindez azt jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz ebben az elemében nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz ezen eleme nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikének sem.
- [13] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva, az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, míg az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. április 17.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1829/2017.

• • •